

Frågor och svar om MVP-programmet

Allmänt om MVP

Hur kan jag få veta mer om MVP?

Läs mer på MÄN:s webbplats. <http://mfj.se/mvp/>

Film om MVP i ett klassrum. Under hösten 2016 producerade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) filmen [Röster om manlighet – män och våld](#). Där får ni följa arbetet med MVP på en av de tre gymnasieskolor i Västerås som vi utbildat och handlett.

Skriften en kommun fri från våld. Organisationen MÄN har, tillsammans med Västerås Stad, släppt en skrift om det våldsförebyggande arbete som drivs i kommuner runt om i landet. Under steg 4 i skriften [En kommun fri från våld](#) (2016) kan ni ta del av berättelser från skolledare, lärare och unga som beskriver sitt arbete med MVP.

Hur är MVP-programmet upplagt?

Vi arbetar med MVP utifrån ett manualbaserat 14-timmarsupplägg (7 lektioner á 2 timmar, eller uppdelat på 14 stycken en-timmas-pass). Vi arbetar med det som ett vuxenlett program, men med möjlighet att på sikt komplettera med en ”mentorskapsstruktur”. Det innebär att elever som själva genomgått programmet på sikt kan engageras som ledare och förebilder som kan inspirera och samtala med yngre elever på skolan.

Vilken typ av våld förebygger MVP-programmet?

MVP är ett program för så kallad primärprevention. Det är inte till för att lösa akuta problemsituationer, utan handlar om att göra breda och tidiga insatser för att förebygga våld och kränkningar. Att arbeta med MVP är därmed ett långsiktigt förebyggande arbete. Fokus ligger på att förebygga killars och mäns våld, främst mot tjejer (ofta sexualiserat våld), men även mot andra killar (exempelvis genom mobbing, skojbråk, ritualer inom idrotten, homofobi m.m.). Programmet fokuserar primärt på killar och mäns våldsanvändande då det utgör ett strukturellt problem i samhället i stort.

Varför heter programmet Mentorerna i våldsprevention (MVP)?

Programmet vill även inspirera unga till ledarskap och att vara positiva förebilder genom att våga stå upp mot våld och kränkningar i sin vardag. En mentor är därmed det samma som en ”förändringsagent” eller person som använder sin position i en grupp till att våga stå upp mot våld och kränkningar. På så sätt kan sociala normer och kamratkulturer förändras. MVP-programmet utvecklades ursprungligen inom idrottsrörelsen. Där betyder förkortningen MVP även ”Most Valuable Player” – det vill säga en särskilt värdefull lagspelarare! En MVP kan även ses som en Mycket Viktig Person.

Hur skapar MVP förändring?

MVP bygger på tre centrala komponenter för att skapa förändring. Det handlar om att 1) öka medvetenheten och kunskapen om olika former av våld, samt att se att ”lindriga” och vardagliga former av våld och kränkningar legitimerar grövre våld 2) utmana stereotypa och begränsande genusnormer samt att 3) inspirera oss alla till att vara aktiva åskådare som reagerar och agerar mot våld – *före, under* och *efter* att det sker. Programmet har ett tydligt åskådarfokus och riktar sig till alla oss som finns ”runt omkring”

när våld och kränkningar äger rum. I MVP arbetar vi genom dialog och reflektion med syfte att för att förändra de sociala normer som möjliggör våld. Genom scenarioövningar tränar vi gemensamt på att känna igen problematiska situationer och *hur* vi på olika sätt kan agera som åskådare.

Att påbörja ett arbete med MVP

Vilka kan börja arbeta med MVP-programmet?

MÄN arbetar i dagsläget med att sprida programmet till skolor som är beredda att gå in och göra en långsiktig satsning över flera år, gärna i samverkan med andra aktörer i kommunen/stadsdelen. MÄN utbildar då skolteam (skolpersonal och andra nyckelaktörer som arbetar med barn och unga) som förslagsvis håller programmet med alla elever i en viss årskurs (ÅK7 eller ÅK1 på gymnasiet).

Hur mycket tid kräver det att påbörja ett arbete med MVP-programmet?

Att gå in i arbetet med MVP omfattar i uppstartsfasen:

- **Utbildning för skolteam.** 3 heldagar. En kunskapsdag och två processdagar för att lära känna materialet och övningarna. Vi rekommenderar att första dagen genomförs med samtlig personal på skolan och andra nyckelaktörer.
- **Genomförande av programmet.** 7x2 timmar = 14 timmar. Lektionerna genomförs av ledare i par, gärna könsblandat.
- **Planeringstid** inför och efter lektionerna (viktigt att teamen ges möjlighet till det).
- **Handledning och implementeringsstöd** (vid första tillfället programmet genomförs). Rekommenderat 4 tillfällen á 2-3 timmar = 12 timmar.
- **Genomförande utvärdering.** Möjlighet finns att genomföra för- och eftermät samt en brukarutvärdering med såväl elever som personal, ca 1,5 timma totalt.

Vad bör vi tänka på innan vi bestämmer oss för att köra igång?

Ni behöver känna till att MVP är en bred och tidig insats (så kallad primärprevention eller universell prevention). MVP bör därför inte införas på skolor med akuta eller allvarliga problem. Innan ni påbörjar implementeringen av nya arbetssätt behöver ni fundera på om programmet svarar upp mot ett gemensamt identifierat behov, samt om skolan har tillräckliga resurser och förutsättningar för att påbörja ett förändringsarbete.

För att lyckas med arbetet krävs en hel del förarbete med förankring och planering innan det startar, så det kan vara värt att lägga tid på detta först. Vår erfarenhet av de skolor som startat igång under de senaste två åren är att arbetet med planering och schemasättning tar tid (både för personal och elever). Vi ser därför gärna att kommuner/skolor gör det förarbetet *innan* de skickar sin personal på utbildning, så att det finns en tydlig idé om vilka som ska arbeta med programmet och hur genomförandet ska se ut rent praktiskt.

Många av de skolor som börjar arbeta med MVP gör det som en områdessamverkan som samlar exempelvis skola, fritid, fältare, polis, ideella aktörer m.fl.

Hur löser vi MVP schematekniskt?

Alla skolor har valt att lösa det olika. Arbetet kan exempelvis genomföras genom att nyttja mentorskaps- eller klasstid, på elevens val eller genom att ”låna” tid från flera olika ämnen där MVP har beröring. Vissa skolor har valt att nyttja befintlig tid av mer allmän karaktär så som ”tematid” eller ”studiepass”. Vissa skolor har även valt att lägga lektionerna utöver ordinarie schema på tid som annars skulle ha varit håltimme.

Hur lång tid tar det att implementera MVP-programmet?

Att lyckas med en fullskalig implementering av nya metoder och program beräknas ta uppemot fem år. Det blir därmed viktigt att våga ”hålla ut” i arbetet och se det som en långsiktig satsning. Först behöver ni identifiera behov, resurser och förutsättningar. Därefter följer ett förankringsarbete bland personal, elever och föräldrar för att väcka intresse, bygga förtroende och planera genomförande. Sedan följer utbildning av personal, metदानpassningsarbete och genomförande. Parallellt med detta sker handledning, utvärdering och planering av hur arbetet kan utvecklas hos just er. Om ni genomför MVP-programmet med varje ny årskull på skolan tar det tre år innan alla elever ”slussats” genom programmet. Många skolor berättar att de märker skillnad i jargong och klimat redan efter första terminen. Tidigast då alla elever på skolan genomgått MVP-programmet kan vi dock räkna med en förändring av skol- och kamratkultur på riktigt!

Utbildas i MVP

Vilka bör vi utbilda?

Vi ser gärna att skolorna utbildar ett team på minst 6-8 personer som kan arbeta med programmet. Gärna fler eftersom vi av erfarenhet vet att många slutar under ett läsår. Det är heller inte alltid schematekniskt möjligt för samma gäng att hålla programmet med nya årskullar läsåret efter. Tänk gärna långsiktigt inför kommande terminer när ni väljer ut personal. Vi har även positiva erfarenheter av att skolor bildat ”kommunteam” där pedagoger hållit i lektionerna tillsammans med andra funktioner i kommunen, ex. fältare, fritidspersonal, elevhälsa, kvinno- och tjejjourer, polis m.m. Det förutsätter dock att gemensam planeringstid finns. Ni bör i välja ut personal som har engagemang, vilja och intresse för arbetet.

Varför ska jag vända mig till MÄN för MVP-utbildning?

Organisationen MÄN var de som förde MVP-programmet till Sverige. Vi har själva utbildats av grundarna till programmet och utsågs i samband med detta till *MVP Sweden*. MÄN har ett nära samarbete med de ansvariga för MVP i USA och Skottland. MÄN har arbetat med att översätta, kontextanpassa och pilottesta MVP på skolor i Sverige sedan 2012. Vi har även arbetat med att anpassa MVP för arbete inom Kriminalvården. Sedan 2015 har vi skalat upp arbetet ytterligare genom att utbilda lokala MVP-team och stötta kommuner runt om i landet som nu själva arbetar med en lokal implementering av programmet. Vi arbetar löpande med uppföljning, kvalitetssäkring och metodutveckling av MVP-arbetet i Sverige.

Hur bokar vi en MVP-utbildning?

Om ni är intresserade av att ta reda på om MVP är något för er så kan ni boka en grundläggande kunskapsdag eller kortare inspirationsföreläsning om MVP för all er personal. Om ni sedan väljer att gå vidare med att vilja införa MVP i er verksamhet så finns det två alternativ. Om ni har en stor personalgrupp som ska arbeta med programmet så kan ni välja att boka en skraddarsydd 3-dagarsutbildning på plats i er skola eller kommun (15-30 deltagare). Om ni väljer att utbilda ett mindre MVP-team (cirka 6-10 personer) så kan ni vända er till MÄN med en intresseanmälan om att boka upp utbildningsplatser. MÄN genomför dels öppna nationella utbildningsomgångar under året (i Stockholm). Vi har även möjlighet att sammanföra skolor eller kommuner för att genomföra regionala utbildningsomgångar när underlaget är tillräckligt stort. Vi erbjuder i dagsläget inte enskilda utbildningsplatser eller utbildning för externa organisationer/verksamheter som saknar upparbetat samarbete med skolor.

Vad kostar det att köpa en utbildning i MVP?

Vi rekommenderar att arbetet inleds med en hel- eller halvdag som ger kunskap om MVP-programmet och våldsprevention samt grundläggande kunskap om våld, genus och åskådaransatsen. Dagen bör riktas till all personal på skolan, där även personal från fritid, fältverksamhet, elevhälsa, lokala tjej- och kvinnojourer kan bjudas in.

De team som ska arbeta med MVP-programmet genomgår tre processinriktade utbildningsdagar. Dag 1 fokuserar på grundläggande kunskap och teori, följt av två interaktiva dagar med fokus på att testa övningar och lära känna manualerna. Vi rekommenderar även att skolteamen ges handledning och implementeringsstöd under genomförandet. Vi brukar rekommendera 3 handledningstillfällen (å 2-3 timmar) samt implementeringsstöd över telefon. Ni kan antingen anlita oss för detta stöd, eller så stöttar vi en lokal person som i sin tur kan ansvara för handledning och stöd till skolan.

Arvodet för en MVP-utbildning hos just er blir beroende av vilka behov ni har och omfattningen av de insatser ni vill anlita MÄN för. Vanligtvis landar kostnaden någonstans mellan 100'000 och 150'000 kronor beroende på vilket upplägg ni väljer, samt om ni även vill boka stöd kring förankring, handledning och implementering (vi är momsbefriade). Några generella arvodesriktlinjer:

Heldagsutbildning ledd av två utbildare: 40'000 kronor (exklusive resa och logi). **Utbildningsplats på en gemensam utbildning:** 8'000 kronor (tre dagar, inklusive kostnad för mat och lokal). **Handlednings- och implementeringsstöd:** 1'500 kronor per timma.

MVP i Sverige och internationellt

Vilka andra kommuner arbetar med MVP idag?

Idag implementeras MVP-programmet som en del av det långsiktiga värdegrundsarbetet på högstadie- och gymnasieskolor i nio kommuner runt om i landet. Arbetet har påbörjats i Västerås, Borås, Gävle, Jönköping, Trollhättan, Eskilstuna, Ronneby, Upplands-Väsby och ett flertal stadsdelar i Stockholm Stad. Flera av dessa har valt att arbeta med MVP som nav i ett större våldsförebyggande arbete i kommunen. Då ingår även

aktörer utanför skolan som involveras i att anpassa programmets förändringsidéer och budskap till sin egen verksamhet. Även Botkyrka kommun arbetar med MVP fristående från MÄN.

Varför arbetar ni med MVP som ett vuxenlett program?

Internationellt används MVP i huvudsak som ett mentorskapsprogram där unga leder unga. I en svensk kontext har vi valt att utveckla MVP som en i grunden vuxenledd lektionsserie, vilken sedan kan byggas på med ungas ledarskap som en valfri komponent. Frågor som rör våld och genus kan vara många gånger vara svåra att prata om. För att skapa ett trygga rum där respektfull dialog kan ske behöver den som leder samtalen både ha kunskap om frågorna och tydligt kunna gränsa mot kränkningar. Det yttersta ansvaret för att skapa en trygg skol- eller fritidsmiljö för elever kan aldrig lämnas över till unga själva, utan är ett ansvar för de vuxna i verksamheten. Unga som genomgått lektionsserien kan sedan föra med sig kunskap, insikter och reflektioner som förebilder i sina vardagliga sammanhang.

Hur kan vi engagera unga som mentorer i arbetet med MVP?

Om ni vill engagera unga som mentorer i ert arbete med MVP rekommenderar vi att ni först genomför den vuxenledda lektionsserien med samtliga elever i ÅK7 eller första året på gymnasiet. När de fått detta som grund kan de i början av nästkommande läsår ”boostas” genom ett inspirationstillfälle, där de erbjuds möjlighet att söka till att bli en ”MVP-mentor”. Ett urval görs sedan av unga som har status i sin kamratgrupp eller som ni bedömer ha ledarskapspotential. Det bör vara en bred sammansättning av unga med olika bakgrund. Dessa bör sedan ges fördjupad kunskap eller ledarskapsträning. När eleverna i ÅK7 har tagit del av hela lektionsserien kan MVP-mentorerna hålla arbetet vid liv genom att bland annat hålla i scenarioövningar under mentorskapstiden. Detta upplägg kan till exempel arrangeras som en elevens valkurs. Det är då centralt att det finns en hållande struktur med vuxna som finns med innan, under och efter de elevledda passen.